

O religii i kapłaństwie *shinto*

Wiesław M. Macek

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Dewajtis 5, 01-815 Warszawa

Wydział Teologiczny *Sekcja Misjologii*;

e-mail: macek@cbk.waw.pl, macek@uksw.edu.pl

<http://www.cbk.waw.pl/~macek>

UKSW, 29.11.2013

Streszczenie

Shinto jest naturalną religią politeistyczną polegającą na wierze w pewne istoty boskie, które rządzą wszystkimi rzeczami w przyrodzie. Jednakże nawet w religiach naturalnych istnieją pewne formy kapłaństwa, w pewnym sensie analogiczne do kapłaństwa w religiach objawionych, takich jak judaizm czy chrześcijaństwo.

Słowa kluczowe: religia, kapłaństwo, shinto, kannushi

Plan prezentacji

Wstęp

I. Religia shinto

1. Charakterystyka *shinto*
2. Podstawy wiary
3. Kult przodków i cesarzy

II. Kapłani

4. Miejsca i przedmioty kultu
5. Kapłani *kannushi*

Podsumowanie

Wstęp

Japończycy mają praktyczny, **synkretyczny** i politeistyczny stosunek do religii.

Cel:

- analiza złożonych wierzeń religijnych w kontekście synkretycznej postawy religijnej Japończyków, którzy łączą buddyzm z rodzimymi politeistycznymi wierzeniami *shinto*.
- przyczynić do lepszego rozumienia problemu przekazu Dobrej Nowiny o zbawieniu, która jak wierzymy, dotyczy wszystkich ludzi na całym świecie (por. Mt 28, 19).

Pokazujemy, że synkretyzm religijny, odmiennosc kultury japońskiej i europejskiej, a także ekskluzywizm chrześcijański stanowiły w Japonii przeszkodę w rozumieniu istoty monoteistycznej wiary zawartej w Starym i Nowym Testamencie (Macek, 2013).

Tabela 1: Charakterystyka narodowej religii Japonii¹

	Sinto
Założyciel	Wierzenia rodzime
Data powstania	Czasy prehistoryczne
Istoty boskie	Duchy <i>kami</i>
Święte teksty	<i>Kojiki, Nihon-gi</i>
Kult	Ryt, modlitwa, ofiara
Miejsca kultu	Chram (bramy)
Eschatologia	Możliwość zostania <i>kami</i>
Zasięg	Religia narodowa

¹Większość Japończyków praktykuje *shinto* razem z buddyzmem.

Synkretyzm religijny

- **Sinto**, *shinto* („droga bogów”) jest naturalną tradycyjną, politeistyczną, religią Japonii, polegającą na wierze w pewne istoty boskie (*kami*), które rządzą wszystkimi rzeczami w przyrodzie.

Opierając się na kulcie przodków, a w szczególności na kulcie cesarza, stała się ona religią państwową Japonii podporządkowaną polityce zwalczających się rozmaitych ugrupowań dążących do władzy.

- **Buddyzm** przyjmował wiele elementów z rodzimego kultu *shinto*. Dlatego synkretyzm religijny jest bardzo charakterystyczny dla Japonii.

Miejsca i przedmioty kultu

Fot. 1: Posąg Buddy w zespole chramów (*shinto*) w Fushimi-Inari

Fot. 2: Lisy poświęcone *kami* opiekującym się zbiorami

Modlitwa

Fot. 3: Modlitwa przed wejściem do kaplicy w Tokio

Kapłani

Fot. 4: Kapłan *kannushi* w Kamakurze

Przeszkody ewangelizacyjne

- Mimo zaprzestania prześladowań chrześcijan, Kościół katolicki nadal rozwija się tu w niewielkim tylko stopniu (~450 tys.). Chrześcijaństwo było i jest tu bowiem całkiem obce **kulturowo**; jest ono postrzegane jako wytwór całkowicie **europejski**, który nie przystaje do zwyczajów i pojęć czy też mentalności grupowej Japończyków, dla której nie jest zrozumiałe pojęcie **osoby** (Macek 2013, podrozdz. 5.1).
- Trudno mówić o **prawdziwości** przekonań religijnych. Dlatego problemem staje się przekaz doktryny chrześcijańskiej i moralności chrześcijańskiej opartej na powinności **moralnej**, wynikającej z osądu sumienia indywidualnej osoby.
- Tym niemniej, z pewnym powodzeniem działają na wyspach japońskich rozmaite zakony i zgromadzenia **misyjne**, liczne parafie (podrozdz. 5.2), uniwersytety katolickie i placówki naukowe (podrozdz. 5.4). Nadal szczególne znaczenie dla japońskich katolików ma miasto **Nagasaki**, które odegrało ważną rolę w ewangelizacji całej Japonii (Macek 2013, podrozdz. 5.3).

Między synkretyzmem a ekskluzywizmem

Japończyk rodzi się jako wyznawca sinto, bierze ślub jak chrześcijanin, a umiera jak buddysta.

Mimo konwersji (Macek 2013, podrozdz. 5.6), wciąż istnieją rozmaite przeszkody w dialogu i ewangelizacji (synkretyzm i ekskluzywizm, podrozdz. 6.1 i 6.2), które są związane z następującymi kwestiami:

- politeizm (sinto) a **monoteizm** judeo-chrześcijański
- **jedyność** i **powszechność** zbawienia
- **pluralizm** religijny (relatywizm)

Podsumowanie

Shinto jest naturalną religią politeistyczną polegającą na wierze w pewne istoty boskie, które rządzą wszystkimi rzeczami w przyrodzie. Widać jednak, że nawet w religiach naturalnych istnieją pewne formy kapłaństwa, w pewnym sensie analogiczne do kapłaństwa w religiach objawionych, takich jak chrześcijaństwo.

Jednak wiara *shinto* opierając się na kulcie cesarza, stała się religią państwową Japonii, podporządkowaną polityce zwalczających się rozmaitych ugrupowań dążących do władzy. Doprowadziło to do okrutnego prześladowania chrześcijan w okresie od XVII aż do XIX wieku (Macek 2013, rozdz. 4).

Mam więc nadzieję, że to analiza *shinto* może się przyczynić do lepszego rozumienia problemu przekazu Dobrej Nowiny o **zbawieniu**, która jak wierzymy, dotyczy wszystkich ludzi na całym świecie.

Dziękuję za uwagę!

Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody ... (Mt 28, 19).

Literatura

- [1] *Słownik wiedzy o religiach*, pod redakcją Kazimierza Banka, ParkEdukacja, Bielsko-Biała 2007.
- [2] Katayama Fumihiko, 'What Shintō Means to the Japanese', *Japan Mission Journal*, 57, 165–171, *Oriens*, Tokyo (2003).
- [3] Wiesław M. Macek, *Ewangelizacja Japonii*, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2013.
- [4] Bronisław Malinowski, *Mit, magia, religia* (Dzieła 7.), przeł. z ang. Barbara Leś i Dorota Praszalowicz, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1990.
- [5] Edward B. Taylor, *Primitive Culture*, New York, USA, 1920 (1871).